

*ujednolicony tekst wystąpienia pokontrolnego
uwzględniający zmiany wprowadzone uchwałą Zespołu
Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej
Izbie Kontroli nr KPK-KPO.443.110.2015 z 9 lipca 2015 r.*

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.003.01.2015

P.15.100

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05
lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P.15.100 – „Współdziałanie wojewódzkich konserwatorów zabytków oraz jednostek samorządu terytorialnego”.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	Rafał Wieczorkowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 94178 z 17 lutego 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Gdańsku, 80-803 Gdańsk, ul. Nowe Ogrody 8/12 (dalej: „Urząd”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Paweł Adamowicz, Prezydent Miasta Gdańska (dalej: „Prezydent”) (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli współdziałanie Urzędu Miejskiego w Gdańsku z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków (dalej: „Wojewódzki Konserwator”) nie było wystarczające¹. Nie zapewniło ono skompletowania gminnej ewidencji zabytków Miasta Gdańska (dalej: „GEZ”) i jej pełnej zgodności z wojewódzką ewidencją zabytków (dalej: „WEZ”). Prezydent zarządzeniem z 26 maja 2014 r. założył GEZ (tj. niespełna dziewięć miesięcy po wymaganym terminie), która jest podstawą do opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami. Program ten nie został jeszcze utworzony.

Na lata 2013-2015 w budżecie Miasta Gdańska, w ramach rozdziału 92120 – „Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami”, zaplanowano wydatki w łącznej wysokości 4.177,3 tys. zł, z czego do 28 lutego 2015 r. wykorzystano 2.708,4 tys. zł. Z kwoty tej sfinansowano roboty remontowo-konserwatorskie umocnień Fortu Grodzisko i dofinansowano w formie dotacji celowych budowę skansenu archeologicznego „Piwnica Romańska” oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane, realizowane przez właścicieli zabytków. Miejski Konserwator Zabytków realizował zadania z zakresu właściwości Wojewódzkiego Konserwatora powierzone Miastu Gdańsk przez Wojewodę Pomorskiego.

Przeprowadzone oględziny trzech wybranych zabytków nieruchomości będących własnością Miasta Gdańska, a zarządzanych przez gminne jednostki organizacyjne wykazały, że stan techniczny dwóch był dostateczny, a jednego – zły. Wymaganych prac konserwacyjnych i remontowych nie wykonano, z uwagi na brak środków finansowych oraz na utrudnienia techniczne.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna; jeżeli sformułowania oceny ogólnej wg proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja zadań dotyczących prowadzenia gminnej ewidencji zabytków i współpraca w tym zakresie z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków

Opis stanu faktycznego

1.1. Wg stanu na 28 lutego 2015 r.:

- wykaz zabytków objętych GEZ obejmował 7.285 zabytków nieruchomości, z których 605 było wpisanych do rejestru zabytków,
- WEZ obejmowała 7.292 zabytki nieruchome z terenu Miasta Gdańska (w tym 605 wpisanych do rejestru zabytków), tj. o siedem więcej od ujętych w wykazie zabytków objętych GEZ.

(dowód: akta kontroli str. 5-195)

Różnica pomiędzy liczbą zabytków wynikała z tego, że w wykazie zabytków objętych GEZ:

- nie ujęto 47 obiektów włączonych do WEZ:
  - wobec 36 nie zakończono procedury aktualizacji GEZ,
  - jednego objętego GEZ nie wymieniono w wykazie,
  - jednego nie wyłączono z WEZ, pomimo poinformowania o tym Prezydenta,
  - jeden objęty WEZ, był współczesnym budynkiem, a nie jak podał Wojewódzki Konserwator – zabytkowym, o czym Miejski Konserwator Zabytków informował Wojewódzkiego Konserwatora,
  - dwóch nie włączono do GEZ, pomimo otrzymania informacji o włączeniu ich do WEZ,
  - w sześciu przypadkach części budynków o zabudowie bliźniaczej ujęto w WEZ jako odrębne budynki,
- ujęto 40 obiektów, które nie były objęte WEZ:
  - w stosunku do 6 nie zakończono procedury aktualizacji GEZ,
  - 12 ujęto dwukrotnie,
  - jednego nie wyłączono z GEZ, pomimo informacji o jego wyłączeniu z WEZ,
  - 21 nie włączono do WEZ pomimo poinformowania o tym fakcie Prezydenta przez Wojewódzkiego Konserwatora.

(dowód: akta kontroli str. 6-199 i 779-782)

1.2. GEZ została założona zarządzeniem Prezydenta Nr 673/14 z 26 maja 2014 r., na podstawie wykazu zabytków nieruchomości, przekazanego przez Wojewódzkiego Konserwatora 13 czerwca 2011 r.²

(dowód: akta kontroli str. 200 i 221-225)

GEZ prowadzi Referat Ochrony Zabytków (dalej : „Referat”) w Wydziale Urbanistyki, Architektury i Ochrony Zabytków, którego kierownikiem jest Miejski Konserwator Zabytków.

(dowód: akta kontroli str. 254-274)

1.3. Wykaz zabytków objętych GEZ został podany do publicznej wiadomości 10 czerwca 2014 r. poprzez jego publikację w Biuletynie Informacji Publicznej³ (dalej „BIP”). Włączenie kolejnych kart adresowych zabytków do GEZ następowało na

² Uzupełnionym o wykaz przekazany 4 lipca 2011 r., a następnie skorygowany 30 sierpnia 2011 r.

³ www.gdansk.pl/bip/prawo-lokalne i www.gdansk.pl/bip/archiwum-bip,89,32269.html.

podstawie zarządzeń Prezydenta, publikowanych wraz z wykazem tych obiektów niezwłocznie w BIP.

(dowód: akta kontroli str. 200-222)

Badanie 73 pozycji wykazu zabytków objętych GEZ⁴ wykazało, że dla pięciu obiektów nie założono kart adresowych, z czego trzy nie istniały. Spośród 68 zabytków mających założone karty adresowe, w siedmiu przypadkach dane podane w wykazie były niezgodne z danymi podanymi w kartach adresowych.

(dowód: akta kontroli str. 226-230)

1.4. Badanie 100 wylosowanych pozycji WEZ⁵ (w tym 50 wpisanych do rejestru zabytków) wykazało, że w jednym przypadku brak było karty adresowej ponieważ budynek nie istnieje, a w innym – rodzaj obiektu podany w wykazie zabytków objętych GEZ był niezgodny z podanym w karcie adresowej.

(dowód: akta kontroli str. 231-237)

1.5. W latach 2013-2015 (do 28 lutego):

- Wojewódzki Konserwator wydał 7 decyzji wpisujących obiekty z terenu Miasta Gdańska do rejestru zabytków i jedną decyzję zmieniającą wpis,
- Miejski Konserwator Zabytków, podjął działania w celu wpisania do rejestru zabytków dwóch obiektów, przy czym obiekty te nie zostały dotychczas wpisane do rejestru zabytków.

(dowód: akta kontroli str. 5-195)

1.6. Właściciele lub użytkownicy obiektów nie byli indywidualnie informowani o objęciu obiektów GEZ ponieważ nie przewidują tego przepisy.

(dowód: akta kontroli str. 287-288)

1.7. Badanie 10 pozycji o wykazu obiektów objętych GEZ wykazało, że karty adresowe dla tych obiektów sporządzono w latach 2000-2006. Karty te, stosownie do § 20 pkt 3 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem⁶ są nadal aktualne.

Ponadto badanie siedmiu kart adresowych sporządzonych po wejściu w życie ww. rozporządzenia wykazało, że zawierały one dane wymagane § 17 tego rozporządzenia i były zgodne ze wzorem określonym załącznikiem nr 6 do tego rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 238-253 i 285)

1.8. W Urzędzie nie uregulowano sposobu prowadzenia GEZ, przechowywania kart adresowych, ich sprawdzenia i włączenia do GEZ. Miejski Konserwator Zabytków wyjaśnił: „Sposób prowadzenia gminnej ewidencji zabytków nie został uregulowany pisemnie, ponieważ nie było takiego wymogu oraz potrzeby”.

(dowód: akta kontroli str. 287-288)

1.9. Prezydent przydzielił Referatowi realizację zadań z zakresu właściwości Wojewódzkiego Konserwatora, powierzonych przez Wojewodę Porozumieniem, o którym mowa w pkt. 4 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

⁴ Wytypowano: po 10 pierwszych obiektów, wymienionych w ujednoczonym wykazie zabytków ujętych GEZ, położonych w Gdańsku przy ul. 3 Maja, oraz przy ulicach rozpoczynających się na litery: A, E, Ł, P, U, Z oraz wszystkie trzy obiekty zlokalizowane przy ulicach rozpoczynających się na literę „I”.

⁵ Zastosowano losowanie systematyczne z interwałem.

⁶ Dz. U. Nr 113, poz. 661.

W latach 2013-2015 (do 28 lutego) w Referacie zatrudnionych było od pięciu do sześciu osób. Koszty wynagrodzeń osobowych (wraz z pochodnymi) tych pracowników wyniosły: 294,9 tys. zł w 2013 r. i 343,7 tys. zł w 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 251-278)

1.10. Według stanu na 28 lutego 2015 r., spośród 605 zabytków nieruchomości z terenu Miasta Gdańska wpisanych do rejestru zabytków, 57 stanowiło własność Miasta Gdańska.

Do czasu zakończenia kontroli Miejski Konserwator Zabytków ustalił liczbę 108 zabytków, których współwłaścicielem było Miasto Gdańsk. Ponieważ dotychczas Urząd nie gromadził danych dotyczących wpisanych do rejestru zabytków nieruchomości zarządzanych przez wspólnoty mieszkaniowe, których współwłaścicielem było Miasto Gdańsk, Miejski Konserwator Zabytków nie był w stanie w czasie niniejszej kontroli ustalić pełnej listy tego typu obiektów.

W kontrolowanym okresie nie zmieniano sposobu zagospodarowania zabytków będących własnością bądź współwłasnością Miasta Gdańska, a trzy zostały zagospodarowane na cele użytkowe.

(dowód: akta kontroli str. 952-959)

Ustalone
nieprawidłowości

1. Prezydent założył GEZ po upływie ponad 2 lat i 8 miesięcy od przekazania przez Wojewódzkiego Konserwatora wykazu zabytków nieruchomości wyznaczonych do ujęcia w ww. ewidencji, pomimo że zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 18 marca 2010 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz o zmianie niektórych innych ustaw⁷, zobowiązany był założyć ją w terminie 2 lat od dnia otrzymania ww. wykazu.

(dowód: akta kontroli str. 6-9)

W opinii Miejskiego Konserwatora Zabytków przekroczenie terminu założenia GEZ spowodowane było brakami, błędami i nieścisłościami w wykazie przekazanym przez Wojewódzkiego Konserwatora oraz rozbieżnościami pomiędzy tym wykazem a WEZ zamieszczoną na stronie internetowej. W celu eliminacji błędów i nieścisłości, podejmowano działania polegające na bezpośrednich oraz telefonicznych konsultacjach z Wojewódzkim Konserwatorem, ale działania te nie były dokumentowane. Ponadto według Miejskiego Konserwatora Zabytków wydawało się racjonalnym wstrzymanie się z założeniem GEZ do czasu ostatecznego wytypowania obiektów z byłych terenów stoczni przeznaczonych do ochrony konserwatorskiej (od września 2013 r. do lutego 2014 r. sporządzono ewidencję tych obiektów, która stanowiła podstawę do wytypowania przez Wojewódzkiego Konserwatora obiektów do włączenia do WEZ i GEZ).

(dowód: akta kontroli str. 6-9 i 788-790)

2. Do GEZ nie włączono dwóch zabytków (budynków mieszkalnych przy ul. Kartuskiej nr 289 i 360) ujętych WEZ i nie wykreślono jednego obiektu (schronu obserwacyjno-wartowniczego przy ul. Elektryków w Gdańsku) wyłączonego z WEZ, pomimo że Prezydent otrzymał w 2014 r. od Wojewódzkiego Konserwatora informacje o ww. zmianach. Powyższe zaniechanie stanowiło naruszenie art. 22 ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami⁸ (dalej: „ustawa o ochronie zabytków”).

(dowód: akta kontroli str. 196-198)

⁷ Dz. U. z 2010 r. Nr 75, poz. 474 – ustawa wygasła z dniem 6 czerwca 2013 r.

⁸ Dz. U. z 2014 r., poz. 1446.

Z wyjaśnień Miejskiego Konserwatora Zabytków wynika, że:

- schronu nie wyłączono z GEZ przez przeoczenie,
- jeden z ww. budynków mieszkalnych przy ul Kartuskiej w Gdańsku jest znacznie przekształcony, stracił swoje dawne walory architektoniczne i nie powinien podlegać ochronie konserwatorskiej, a drugi nie przedstawia wystarczających wartości historycznych i architektonicznych, dlatego wstrzymał się z ich włączeniem do GEZ i wystąpił do Wojewódzkiego Konserwatora o weryfikację wpisu do WEZ, zwłaszcza, że podobne budynki były wcześniej wyłączone lub w ogóle ich nie włączano do WEZ.

(dowód: akta kontroli str. 691-693)

Zdaniem NIK, mimo że Miejski Konserwator Zabytków rzetelnie analizował zasadność ujęcia ww. dwóch obiektów do WEZ, to jednak decyzja w tej sprawie należy ostatecznie do Wojewódzkiego Konserwatora i dopóki nie zostanie zmieniona, ww. obiekty powinny być ujęte w GEZ.

3. Spośród 173 zbadanych pozycji GEZ i WEZ, w 9 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości polegające na:

- niezłożeniu kart adresowych dla dwóch obiektów,
- niezgodności danych zawartych w kartach adresowych siedmiu obiektów z danymi podanymi w wykazie zabytków objętych GEZ.

(dowód: akta kontroli str. 226-231)

Z wyjaśnień Miejskiego Konserwatora Zabytków wynikało, że kart adresowych dla dwóch obiektów nie założono przez przeoczenie, a bieżąca weryfikacja kart adresowych nie wykazała ww. niezgodności danych, ponieważ dotychczas nie objęła kart ww. obiektów.

(dowód: akta kontroli str. 691-694)

Brak założenia kart adresowych stanowiło naruszenie art. 22 ust. 4 ustawy o ochronie zabytków, natomiast w pozostałych przypadkach nie zachowano należytej staranności przy prowadzeniu GEZ.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości ewidencjonowanie zabytków.

2. Współpraca z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków przy sporządzaniu gminnego programu opieki nad zabytkami

Opis stanu faktycznego

2.1. Miasto Gdańsk nie posiadało gminnego programu opieki nad zabytkami. Sporządzenie gminnego programu opieki nad zabytkami należało do zadań Referatu.

(dowód: akta kontroli str. 254-268)

2.2. W latach 2013-2015 (do 28 lutego) Rada Miasta Gdańska uchwaliła 68 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (dalej: „mpzp”). Projekty tych planów we wszystkich przypadkach były przekazane do uzgodnienia Wojewódzkiemu Konserwatorowi, który w 20 przypadkach wniósł uwagi.

(dowód: akta kontroli str. 697-700)

W trzech badanych mpzp, do których Wojewódzki Konserwator wnosił uwagi⁹, ujęto zabytki nieruchomości wpisane do rejestru zabytków, w tym obszary zabytkowe (układy urbanistyczne). Po uwzględnieniu uwag projekty zostały uzgodnione przez Wojewódzkiego Konserwatora. W jednym przypadku na terenie objętym mpzp nie było zabytków innych niż wpisane do rejestru zabytków, a w dwóch przypadkach mpzp zostały uchwalone przed założeniem GEZ. W jednym przypadku w mpzp ujęto także zabytki objęte WEZ, przy czym ochroną objęto także dwa obiekty nieobjęte WEZ¹⁰, a w drugim przypadku nie ujęto czterech obiektów objętych WEZ¹¹, przy czym obiekty te znajdowały się w obszarach zabytkowych (układach urbanistycznych).

(dowód: akta kontroli str. 701-765)

Ustalona
nieprawidłowość

Prezydent nie sporządził do czasu kontroli gminnego programu opieki nad zabytkami, a Rada Miejska nie uchwaliła takiego dokumentu. Powyższe stanowiło naruszenie art. 87 ust. 1 i 3 ustawy o ochronie zabytków.

Z wyjaśnień Miejskiego Konserwatora Zabytków wynikało, że nie sporządzono takiego programu ponieważ GEZ, która jest podstawą jego opracowania została założona dopiero w 2014 r. Do końca 2014 r. dokonywane były znaczące zmiany w WEZ i GEZ związane z włączeniem obiektów na byłych terenach stoczni, co było bezpośrednim powodem niepodjęcia działań w celu sporządzenia takiego programu. Z uwagi na rozbieżność ocen zaangażowanych podmiotów, rangę terenów poindustrialnych w krajobrazie kulturowym Gdańska oraz zainteresowanie społeczności lokalnej i władz państwowych tym tematem, zlecono Polskiemu Komitetowi Narodowemu Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków ICMOS Polska opracowanie pt. „Studium wyboru form ochrony konserwatorskiej terenów i obiektów postoczniowych w Gdańsku”, które ma wskazać właściwe kierunki i działania. Opracowanie to będzie miało znaczący wpływ na przyszły gminny program opieki nad zabytkami. W 2006 r. na zlecenie Urzędu wykonana została dokumentacja zatytułowana „Program opieki nad zabytkami Miasta Gdańska 2007-2010”, ale ponieważ nie istniała wówczas GEZ i nie było w latach kolejnych perspektyw na jej powstanie, nie podjęto działań w celu uaktualnienia dokumentacji i nie skierowano jej na posiedzenie Rady Miasta w celu podjęcia stosownej uchwały. W budżecie na 2015 r. zaplanowano środki na opracowanie gminnego programu opieki nad zabytkami bądź aktualizację dokumentacji z 2006 r., a obecnie trwają rozmowy z potencjalnym wykonawcą.

(dowód: akta kontroli str. 279-281 i 788-790)

Zdaniem NIK, pomimo że przepisy nie określają jednoznacznie terminu sporządzenia tego programu, to jednak Prezydent powinien przystąpić do jego sporządzenia bezzwłocznie zwłaszcza, że od wykonania dokumentacji „Program opieki nad zabytkami Miasta Gdańska 2007-2010” upłynęło dziewięć lat.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze ze względu na nieopracowanie gminnego programu opieki nad zabytkami.

⁹ Nr: 0247, 1175 i 0713.

¹⁰ W mpzp nr 1175 ujęto relikty spichlerzy „Kamienny Niedźwiedź” przy ul. Basztowej 7 i „Żołędź” przy ul Basztowej 8 na Wyspie Spichrzów.

¹¹ W mpzp nr 0247 nie ujęto dawnych urządzeń wodnych, dwóch piwniczek i budynku portierni w zespole dworku.

3. Wykorzystanie środków finansowych na opiekę nad zabytkami oraz współpraca w tym zakresie z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków

Opis stanu faktycznego

3.1 Na lata 2013-2015 w budżecie Miasta Gdańska w ramach rozdziału 92120 – „Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami” zaplanowano wydatki w łącznej wysokości 4.177,3 tys. zł, z czego w poszczególnych latach odpowiednio: 1.805,1 tys. zł, 1.197,1 tys. zł i 1.175,1 tys. zł. Z środków tych wykorzystano:

- w 2013 r. – 1.694,6 tys. zł m.in. na: usługi remontowo-konserwatorskie umocnień Fortu Grodzisko (stabilizacja przypory i muru Redity Napoleońskiej), dotację celową dla Samorządu Województwa Pomorskiego na dofinansowanie budowy skansenu archeologicznego „Piwnica Romańska” oraz dotacje celowe na sfinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych podmiotów niezaliczanych do jednostek sektora finansów publicznych),
- w 2014 r. – 1.013,8 tys. zł. m.in. na: dotację celową na ww. budowę skansenu archeologicznego „Piwnica Romańska” i dotacje dla innych podmiotów.

Do 18 marca 2015 r. nie wykorzystano środków zaplanowanych na 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 289, 881-883 i 902-904)

3.2 Na podstawie protokołów z rocznych i pięcioletnich kontroli stanu technicznego¹² wybranych trzech obiektów¹³ wpisanych do rejestru zabytków, będących własnością Miasta Gdańska, zarządzanych przez Gdański Zarząd Nieruchomości Komunalnych Samorządowy Zakład Budżetowy (dalej: „GZNK”) ustalono m.in. że stan techniczny:

- Bramy Nizinnej przy ul. Dolna Brama 5, był zły,
- budynku mieszkalnego przy ul. Pod Zrębem 9 i budynku użytkowego (baru) przy ul. Wodopój 7, był dostateczny

i wymagały one remontów¹⁴.

Pomimo zaleceń z ww. kontroli, nie wykonano remontu: budynku użytkowego (remontu kapitalnego elewacji z dociepleniem, wymiany stolarki okiennej i zabezpieczenia budynku przed napływem wód opadowych), budynku mieszkalnego (m.in. wykonania izolacji, opaski wokół budynku, remontu elewacji i wymiany stolarki okiennej) oraz Bramy Nizinnej (m.in.: kapitalnego remontu kominów, elewacji i gzymsów, uzupełnienia izolacji poziomej i pionowej oraz opaski wokół budynku, wymiany stolarki okiennej i naprawy schodów zewnętrznych).

(dowód: akta kontroli str. 290-486, 767-769, 927-944 i 966-968)

Z wyjaśnień p.o. Kierownika Referatu Eksploatacji Budynków w Wydziale Gospodarki Komunalnej, sprawującego nadzór nad działalnością GZNK w zakresie utrzymania nieruchomości wynikało, że remonty w ww. budynkach użytkowym i mieszkalnym nie były wykonywane ze względu na ograniczone środki finansowe. Natomiast z wyjaśnień Dyrektora Biura Prezydenta ds. Kultury wynika, że przyczyną odroczenia realizacji działań konserwatorsko-budowlanych przy Bramie Nizinnej była konieczność zamknięcia ruchu drogowego w przejeździe przez bramę, co wymagałoby zmiany organizacji ruchu znacznej części miasta. Dlatego realizacja tych prac została odroczone do czasu, kiedy dzięki nowym inwestycjom drogowym powstanie możliwość zamknięcia tego obiektu i wykonanie objazdu.

(dowód: akta kontroli str. 775-778, 793-798 i 923-926)

¹² O których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a i ust. 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹² (dalej: „Prawo budowlane”).

¹³ Kontrole przeprowadzone w latach 2013-2014 r.

¹⁴ GZNK przejęło obiekty od poprzedniego zarządcy (Muzeum Historycznego Miasta Gdańska – dalej: „MHMG”) 21 listopada 2014 r.

Ogłędziny ww. obiektów wykazały m.in., że umieszczone były na nich:

- znak informujący, iż zabytki te podlegają ochronie, który był zgodny ze wzorem określonym rozporządzeniem Ministra Kultury z dnia 9 lutego 2004 r. w sprawie wzoru znaku informacyjnego umieszczanego na zabytkach nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków¹⁵,
- urządzenia, bez pozwolenia, o którym mowa art. 36 ust. 1 pkt 10 ustawy o ochronie zabytków, w tym:
  - skrzynka telekomunikacyjna, cztery stalowe skrzynki elektryczne, szafka gazowa i trzy uchwyty na flagi – na budynku mieszkalnym przy ul. Pod Zrębem 9,
  - dwa sygnalizatory alarmowe, kable instalacji elektrycznej, dwie lampy, stalowy szyld i napis z nazwą baru – na budynku użytkowym przy ul. Wodopój 7,
  - kable instalacji elektrycznej, sygnalizator alarmowy, dwie kamery i dwie lampy – na Bramie Nizinnej przy ul. Dolna Brama 5.

(dowód: akta kontroli str. 767-771 i 774)

Z wyjaśnień p.o. Kierownika Referatu Eksploatacji Budynków wynika, że nadzór nad utrzymaniem nieruchomości dotyczył przede wszystkim ich stanu technicznego.

(dowód: akta kontroli str. 775-778 i 945-951)

3.3. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego dla miasta na prawach powiatu w Gdańsku (dalej: „PINB”) przeprowadził na zlecenie NIK kontrole trzech zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków¹⁶, w wyniku których stwierdził m.in., że:

- budynek Dworu Uphagenów w Gdańsku przy ul. Kieturakisa 1, którego właścicielem był Gdański Uniwersytet Medyczny, jest wyłączony z użytkowania od 2004 r., był w nieodpowiednim stanie technicznym, m.in. liczne ubytki w elewacji budynku, miejscowy ubytek cegieł, brak opierzeni i rynny, zapadnięta połać dachowa, spękany cokół miejscowo odspojony, zapadnięta połać dachowa, przegniłe drewniane stropy na skutek złego stanu technicznego dachu. Stwierdzono, że narożnik budynku na I piętrze od strony użytkowanego patia jest z odspojony na całej wysokości i grozi oderwaniem od pozostałej części ściany w związku z czym zalecono jego zabezpieczenie i umieszczenie tablicy informującej o zagrożeniu. Właściciel wykonywał tylko roboty budowlane niezbędne dla zabezpieczenia budynku.
- Dom Opatów Pelplińskich w Gdańsku przy ul. Elżbietańskiej 3, którego właścicielem był Uniwersytet Gdański, był w odpowiednim stanie technicznym, ale elewacja budynku wymaga konserwacji. Wnioski z okresowych kontroli stanu technicznego były sukcesywnie realizowane.
- Dwór Ferberów w Gdańsku przy ul. Trakt Św. Wojciecha 293, którego właścicielem było Województwo Pomorskie, był przeznaczony do sprzedaży, wyłączony z użytkowania od czerwca 2013 r. i zabezpieczony przed dostępem osób trzecich. W budynku zostały wykonane roboty budowlane niezbędne w celu jego zabezpieczenia (wynikające z kontroli stanu technicznego przeprowadzonej w 2014 r.).
- w czasie kontroli, w ww. budynkach nie były prowadzone prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane.

(dowód: akta kontroli str. 848-877)

¹⁵ Dz. U. Nr 30, poz. 259.

¹⁶ Przeprowadzonych na zlecenie NIK na podstawie art. 12 pkt 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.).

Zastępca Prezydenta wyjaśnił, że:

- w latach 2013-2015 właściciele ww. zabytków nie występowali do Miasta Gdańska o pomoc finansową (dotacje) na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy tych zabytkach,
- Miasto Gdańsk nie zawiadamiło Wojewódzkiego Konserwatora o stanie technicznym ww. budynku Dworu Uphagenów, ponieważ należy to do obowiązku właściciela. Miejski Konserwator Zabytków rozmawiał z Wojewódzkim Konserwatorem w sprawie stanu technicznego tego budynku i Wojewódzki Konserwator miał wiedzę na temat stanu technicznego tego budynku.

(dowód: akta kontroli str. 966-968)

3.4. W Urzędzie nie oszacowano potrzeb dotyczących nakładów finansowych niezbędnych na prace i roboty związane z remontami zabytków nieruchomych z terenu Miasta Gdańska, wpisanych do rejestru zabytków.

Zastępca Prezydenta ds. Polityki Przestrzennej (dalej „Zastępca Prezydenta”) nadzorujący sprawy z zakresu ochrony zabytków wyjaśnił m.in., że zabytki będące własnością Miasta Gdańska zarządzane są przez poszczególne jednostki organizacyjne Miasta Gdańska i te jednostki mogą oszacować potrzeby w tym zakresie. Prognozowanie potrzeb remontowych i realizacja inwestycji, odbywają się w ramach zaplanowanych i pozyskanych środków budżetowych w danym roku. Szacowanie tych potrzeb nie jest dokonywane dla wszystkich obiektów jednocześnie, a przede wszystkim dla tych, których stan techniczny lub potrzeby remontowe czy adaptacyjne tego wymagają. Pozyskanie realnych danych dotyczących potrzeb remontowych w postaci kosztorysów inwestorskich odbywa się w oparciu o wykonane wcześniej dokumentacje techniczne i projektowe. Ponieważ aktualność kosztorysów jest czasowo ograniczona, wydawanie środków finansowych na ich pozyskanie bez realnych możliwości wykorzystania w procesie inwestycyjnym byłoby wyrazem niegospodarności.

(dowód: akta kontroli str. 784-787 i 879-880)

3.5. Rada Miasta uchwałą nr XIV/193/11 z 30 czerwca 2011 r. przyjęła zasady i tryb udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków. Ponadto Prezydent zarządzeniem Nr 604/07 z 22 maja 2007 r. powołał komisję do spraw rozpatrywania wniosków o udzielenie tych dotacji, ustalił jej regulamin i zakres działania.

(dowód: akta kontroli str. 488-507 i 680-688)

3.6. W latach 2013 – 2014 Miasto Gdańsk udzieliło 16 dotacji celowych w łącznej wysokości 1.897,2 tys. zł, z czego: 990,5 tys. zł w 2013 r. i 906,7 tys. zł w 2014 r. Pięciu z ww. dotacji udzielono wspólnotom mieszkaniowym na prace dotyczące: elewacji, izolacji, przedproża i kanalizacji budynków. Jedenastu dotacji udzielono kościelnym osobom prawnym na prace dotyczące: elewacji, kaplic, wieży, dachu, przedproża, okien, prospektu organowego i ołtarzy, w kościołach i klasztorze.

(dowód: akta kontroli str. 508-510)

3.7. Na podstawie dokumentacji dotyczącej sześciu z ww. dotacji¹⁷ stwierdzono, że przy ich udzielaniu zachowano zasady i tryb przyjęty uchwałą Rady Miasta z 30 czerwca 2011 r. oraz, że dotacje wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem i prawidłowo rozliczono.

¹⁷ Trzech o największych wartościach udzielone umowami nr: RWB-W/2033/WUAI/OZ/27/U.-W.Bież/2014, RWB-W/2029/WUAI/OZ/24/U.-W.Bież/2014 i RWB-W/1872/WUAI/OZ/42/U.-W.Bież/2013 oraz trzech wybranych na podstawie osądu kontrolera, udzielonych umowami nr: RWB-W/1873/WUAI/OZ/43/U.-W.Bież/2013, RWB-W/1867/WUAI/OZ/37/U.-W.Bież/2013 i RWB-W/2027/WUAI/OZ/22/U.-W.Bież/2014.

W trzech przypadkach¹⁸ dotacje na realizację zadań inwestorom przekazał także Wojewódzki Konserwator, a w jednym przypadku¹⁹ Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, przy czym łączna wysokość przekazanych dotacji nie przekroczyła 100 % nakładów koniecznych na wykonanie prac.

Miejski Konserwator Zabytków informował o udzielonych dotacjach Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wojewódzkiego Konserwatora i Marszałka Województwa Pomorskiego.

(dowód: akta kontroli str. 511-612, 770-774 i 783)

3.8. W latach 2013-2014 odmówiono udzielenia 11 dotacji na prace restauratorskie, konserwatorskie oraz roboty budowlane przy zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru, w łącznej wysokości 4.999,1 tys. zł. Powodem odmowy były braki i błędy formalne we wnioskach.

(dowód: akta kontroli str. 613-624 i 648-656)

3.9. Przyjęte zasady i tryb udzielania dotacji określały stosowne mechanizmy kontrolne zapobiegające występowaniu mechanizmów korupcyjnych.

Z podmiotami, którym udzielono sześciu ww. dotacji, umowę w imieniu Miasta Gdańska zawarli Zastępca Prezydenta, Dyrektor Wydziału Urbanistyki, Architektury i Ochrony Zabytków oraz z upoważnienia Skarbnika Miasta Gdańska – Dyrektor Wydziału Finansowego.

(dowód: akta kontroli str. 488-507, 613-624 i 648-656)

3.10. W latach 2013-2014 Miasto Gdańsk udzieliło Samorządowi Województwa Pomorskiego dwóch dotacji celowych na roboty budowlane przy zabytku (budowa skansenu archeologicznego „Piwnica Romańska” przy Placu Dominikańskim w Gdańsku) w łącznej wysokości 676,00 tys. zł na podstawie art. 220 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²⁰.

Dotacje zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem i rozliczone zgodnie z zasadami określonymi w umowach, a niewykorzystana w 2013 r. część dotacji w wysokości 853,40 zł została zwrócona.

(dowód: akta kontroli str. 289 i 881-922)

3.11. W badanym okresie Miasto Gdańsk otrzymało z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego dotację w wys. 30 tys. zł na podstawie umowy zawartej w 2013 r. na stabilizację przypory i muru Redity Napoleońskiej w Forcie Grodzisko. Ponadto w latach 2013-2014 Miasto Gdańsk otrzymało także dotacje celowe na projekty obejmujące prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, w formie refundacji poniesionych wydatków w związku z realizacją projektów dofinansowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. I tak Miasto Gdańsk w latach 2013-2014, na podstawie umów zawartych z Województwem Pomorskim (instytucja zarządzająca) otrzymało refundację wydatków dotyczących zabytków:

- w łącznej wysokości 860,6 tys. zł (w poszczególnych latach odpowiednio 368,1 tys. zł i 492,5 tys. zł), poniesionych na projekt: „Adaptacja Centrum Hewelianum w Gdańsku na potrzeby naukowo-dydaktyczne pomorskich szkół wyższych” (adaptacja obiektów Fortu Grodzisko)²¹,

¹⁸ Dot. dotacji udzielonych wspólnocie mieszkaniowej umowami nr: RWB-W/1873/WUAI/OZ/43/U.-W.Bież/2013, RWB-W/1867/WUAI/OZ/37/U.-W.Bież/2013 i RWB-W/2027/WUAI/OZ/22/U.-W.Bież/2014.

¹⁹ Dot. dotacji udzielonej umowa nr RWB-W/1872/WUAI/OZ/42/U.-W.Bież/2013.

²⁰ j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.

²¹ Na podstawie umowy nr UDA-RPPM.02.01.00-00-006/09 z 27 stycznia 2010 r.

- w łącznej wysokości 4.364,2 tys. zł (w poszczególnych latach odpowiednio 2.344,9 tys. zł i 2.019,3 tys. zł) poniesionych na projekt: „Centrum Hewelianum. Budowa kompleksu edukacyjno-rekreacyjnego w Gdańsku. Etap IB” (adaptacja obiektów Fortu Grodzisko)²²,
- w łącznej wysokości 551,8 tys. zł (w 2013 r.) poniesionych na przebudowę, rewaloryzację i adaptację budynku dawnej łaźni miejskiej na potrzeby działań kulturalnych, artystycznych i społecznych w ramach projektu „Rewitalizacja Nowego Portu w Gdańsku”²³.

Wydatki dotyczące Centrum Hewelianum, oprócz prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych, dotyczyły także innych związanych z ww. projektami (m.in. na wyposażenie).

Ww. wydatków dokonano zgodnie z przeznaczeniem dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 878)

Otrzymane w formie refundacji środki w wys. 3.879,5 tys. zł dotyczyły wydatków poniesionych w 2013 r. oraz 2.032,5 tys. zł – wydatków poniesionych w 2014 r., w ramach działu 921 – „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego”, rozdziału 92195 – „Pozostała działalność”.

Ponadto w latach 2014 i 2015 (do 28 lutego) Miasto Gdańsk dokonało wydatków w wysokości odpowiednio 269,9 tys. zł i 202,5 tys. zł na roboty budowlane związane z remontem i przebudową budynku przy ul. Jaskółczej 1 wpisanego do rejestru zabytków, w celu zagospodarowania i wykorzystania całej kubatury wraz z renowacją wszystkich elewacji i nowym zagospodarowaniem otoczenia. Wydatków tych dokonano w ramach rozdziału 70005 – „Gospodarka gruntami i nieruchomościami”, a w marcu 2015 r. Miasto Gdańsk otrzymało dotację celową w formie refundacji ww. wydatków, w związku z realizacją projektu dofinansowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, na podstawie umowy zawartej z Województwem Pomorskim (instytucja zarządzająca).

Poza powyższymi dotacjami w latach 2013-2015 (do 28 lutego) Miasto Gdańsk na opiekę nad zabytkami nie otrzymało innych środków.

(dowód: akta kontroli str. 960-965)

3.12. Właściciele zabytków poinformowano o możliwości pozyskania środków na prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane przy zabytkach, przez zamieszczenie w BIP ww. uchwały Rady Miasta Gdańska nr XIV/193/11 z 30 czerwca 2011 r. w sprawie przyjęcia zasad i trybu udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku oraz opisu procedury udzielania ww. dotacji na stronie internetowej Miasta Gdańska.

Ponadto – jak wynika z informacji Miejskiego Konserwatora Zabytków – pracownicy Referatu, w ramach świadczonych usług, ustnie lub telefonicznie informowali zainteresowanych o możliwości pozyskania środków na ten cel, ale czynności tych nie dokumentowali.

(dowód: akta kontroli str. 689)

3.13. W okresie objętym kontrolą Miasto Gdańsk nie podejmowało wspólnie z Wojewódzkim Konserwatorem, działań w celu pozyskania z innych źródeł środków na ochronę zabytków, ponieważ – jak wyjaśnił Miejski Konserwator Zabytków –

²² na podstawie umowy nr UDA-RPPM.02.01.00-00-009/09 z 27 stycznia 2010 r.

²³ na podstawie umowy nr UDA-RPPM.03.02.01-00-009/10-00 z 23 września 2010 r.

obowiązek taki nie wynikał z przepisów prawa, a podmiotami właściwymi do pozyskiwania środków na ochronę zabytków są ich właściciele.

(dowód: akta kontroli str. 690)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Nie wykonano remontów wynikających z zaleceń sformułowanych w protokołach kontroli stanu technicznego przeprowadzonych w latach 2013-2014 w trzech objętych badaniem zabytkach stanowiących własność Miasta Gdańska. I tak:

- w budynku użytkowym (barze) przy ul. Wodopój 7, którego stan techniczny był dostateczny, nie wykonano żadnych remontów, m.in.: remontu kapitalnego elewacji z dociepleniem, wymiany stolarki okiennej i zabezpieczenia budynku przed napływem wód opadowych,
- w budynku mieszkalnym przy ul. Pod Zrębem 9, którego stan techniczny był dostateczny nie wykonano żadnych remontów, m.in.: izolacji pionowej i poziomej, opaski wokół budynku, naprawy tynków na kominach, remontu elewacji i wymiany stolarki okiennej,
- w Bramy Nizinnej przy ul. Dolna Brama 5, której stan techniczny był zły, wykonano m.in. remont nadproża, ale nie wykonano kapitalnego remontu kominów, elewacji i gzymsów, uzupełnienia izolacji poziomej i pionowej oraz opaski wokół budynku, wymiany stolarki okiennej i naprawy schodów zewnętrznych,

Z art. 61 pkt. 1 Prawa budowlanego wynika, że właściciel lub zarządca obiektu budowlanego jest obowiązany utrzymywać go w należyтым stanie technicznym i estetycznym, nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia jego właściwości użytkowych i sprawności technicznej. Natomiast stosownie do art. 5 pkt. 2 i 3 ustawy o ochronie zabytków opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega m.in. na prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku, a także zabezpieczenia i utrzymania zabytku w jak najlepszym stanie.

(dowód: akta kontroli str. 290-486 i 767-769)

Z wyjaśnień p.o. Kierownika Referatu Eksploatacji Budynków wynika, że remonty w ww. budynkach użytkowym i mieszkalnym nie były wykonywane ze względu na ograniczone środki finansowe.

Ponadto z wyjaśnień Dyrektora Biura Prezydenta ds. Kultury sprawującego nadzór nad MHMG wynika, że przyczyną odroczenia realizacji działań konserwatorsko-budowlanych przy Bramie Nizinnej jest konieczność zamknięcia ruchu drogowego w przejeździe przez bramę, co wymagałoby zmiany organizacji ruchu znacznej części miasta. Dlatego realizacja tych prac została odroczone do czasu, kiedy dzięki nowym inwestycjom drogowym powstanie możliwość zamknięcia tego obiektu i wykonanie objazdu.

(dowód: akta kontroli str. 775-778, 793-798 i 923-926)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

4. Realizacja zadań objętych Porozumieniem, ze szczególnym uwzględnieniem nadzoru konserwatorskiego

Opis stanu
faktycznego

4.1. Porozumieniem z 15 lipca 2011 r. zawartym na wniosek Wojewódzkiego Konserwatora, Wojewoda Pomorski powierzył Miastu Gdańsk, prowadzenie spraw

z zakresu właściwości Wojewódzkiego Konserwatora, m.in.: uzgadnianie projektów decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, uzgadnianie decyzji o pozwoleniu na budowę, wydawanie pozwoleń na prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych, dokonywanie podziałów, umieszczanie urządzeń technicznych, wydawanie decyzji nakazujących: udostępnienia zabytku nieruchomego lub nieruchomości o cechach zabytku, wstrzymanie działań wykonywanych bez pozwoleń lub z naruszeniem warunków pozwoleń, wykonanie określonych czynności na koszt osoby, która podjęła działania bez ww. pozwoleń lub z naruszeniem warunków tych pozwoleń, wykonanie prac konserwatorskich lub robót budowlanych, których wykonanie jest niezbędne ze względu na zagrożenie zniszczeniem lub istotnym uszkodzeniem.

Właściwość miejscowa do prowadzenia ww. spraw obejmowała teren w granicach administracyjnych Miasta Gdańska z wyłączeniem obszaru obejmującego terytorium Miasta Gdańska w granicach nowożytnych fortyfikacji, układu urbanistycznego Starej Oliwy²⁴, zespołu ul. Jaśkowej Doliny oraz terenu położenia zabytków nieruchomych wpisanych indywidualnie do rejestru zabytków. Z siedmiu obszarów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków, położonych na terenie Miasta Gdańska, zakres Porozumienia obejmował cztery, tj. kolonię domów robotniczych Fundacji dr Abegga przy Politechnice Gdańskiej²⁵, osiedle domków robotniczych Fundacji dr Abegga²⁶, układ urbanistyczny osady portowej w Nowym Porcie i układ ruralistyczny przedmieścia Gdańsk-Święty Wojciech.

Sprawy powierzone ww. Porozumieniem w imieniu Prezydenta wykonywał Miejski Konserwator Zabytków.

(dowód: akta kontroli str. 799-804)

Zawarcie ww. Porozumienia miało na celu, według Miejskiego Konserwatora Zabytków, usprawnienie obsługi klientów poprzez łatwiejszy dostęp do administracji związanej z ochroną zabytków.

(dowód: akta kontroli str. 788-791)

4.2. W wyniku realizacji zadań przekazanych ww. Porozumieniem, w badanym okresie Miejski Konserwator Zabytków wydał m.in.:

- 1.051 zaleceń konserwatorskich,
- 237 pozwoleń, o których mowa w art. 36 ust. 1 ww. ustawy, w tym: 194 pozwolenia, o których mowa w pkt 1 ww. przepisu, dwa pozwolenia, o których mowa w pkt. 2, cztery pozwolenia, o których mowa w pkt 8 i 37 pozwoleń, o których mowa w pkt 11,
- 55 uzgodnień, o których mowa w ustawie o zagospodarowaniu przestrzennym, z czego trzy uzgodnienia, o których mowa w art. 53 ust. 4 pkt 2 i 52 uzgodnienia, o których mowa w art. 60 ust. 1.

(dowód: akta kontroli str. 805)

4.3. Spośród 10 wybranych decyzji, dwie wydane były prawidłowo, a w pozostałe nie zawierały niektórych informacji wymaganych rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 27 lipca 2011r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych²⁷ (dalej: „rozporządzenie Ministra

²⁴ Wraz z zespołem Potoku Oliwskiego.

²⁵ Przy ulicach: Brackiej; Olszewskiego; Puszkina, Wróblewskiego i Własna Strzecha.

²⁶ Przy ulicach: Miedzianej, Grunwaldzkiej i Czarnej.

²⁷ Dz. U. Nr 165, poz. 987.

Kultury z 27 lipca 2011"). Jedną decyzję wydano na podstawie niekompletnego wniosku.

(dowód: akta kontroli str. 799-804, 806 i 847)

4.4. W latach 2013-2015 (do 28 lutego), stosownie do postanowień ww. Porozumienia, Miejski Konserwator Zabytków składał Wojewódzkiemu Konserwatorowi sprawozdania z prowadzenia powierzonych spraw. Złożone zostały one terminowo, z wyjątkiem sprawozdania za I półrocze 2014 r. przekazanego, z powodu nieobecności Miejskiego Konserwatora Zabytków w pracy, z czterodniowym opóźnieniem w stosunku do terminu wynikającego z Porozumienia. Wojewódzki Konserwator nie występował o wyjaśnienia lub uzupełnienia ww. sprawozdań.

(dowód: akta kontroli str. 770-773, 788-791, 803 i 807-814)

4.5. W latach 2013-2015 (do 28 lutego) Miejski Konserwator Zabytków przeprowadził dwie kontrole, o których mowa w art. 38 ustawy o zabytkach (po jednej w 2013 i 2014 r.). Były to kontrole doraźne (nieplanowane) i dotyczyły dwóch obiektów znajdujących się w obszarach zabytkowych (układach urbanistycznych) wpisanych do rejestru zabytków.

(dowód: akta kontroli str. 815-842)

W wyniku ww. kontroli stwierdzono nieprawidłowości polegające na wykonaniu prac niezgodnie z warunkami pozwoleń na roboty budowlane.

Kontrola przeprowadzona w 2013 r. wykazała wykonanie części robót budowlanych niezgodnie z pozwoleniem, m.in. obłożenie podestu i schodów zewnętrznych płytkami gresowymi, ocieplenie strefy wejścia. W związku z powyższym zalecono wykonanie prac w celu doprowadzenia do zgodności z warunkami określonymi w pozwoleniu, m.in.: zmianę wykończenia podestów i schodów zewnętrznych na wykończenie betonowe – zgodnie z pierwotnym, historycznym charakterem, wykonanie cokół budynku w licu ściany zewnętrznej, przemalowanie portali wejściowych na kolor zgodny z kolorem gzymsu nad portalami.

Kontrola przeprowadzona w 2014 r. wykazała wykonanie robót budowlanych bez pozwolenia m.in. montażu przewodu rurowego na elewacji budynku, pomniejszenie części otworów okiennych poprzez zamurowanie, zamurowanie przejazdu bramowego i wykonanie w jego miejscu pomieszczeń mieszkalnych. W związku z powyższym zalecono wykonanie prac w celu doprowadzenia zabytku do jak najlepszego stanu m.in.: przebudowę zewnętrznej ściany budynku w obrębie pierwotnego otworu bramowego (zgodnie z wytycznymi), zdemontowanie przewodu rurowego oraz naprawę lica ściany, powiększenie otworów okiennych poprzez usunięcie zamurowań i zamontowanie stolarki okiennej dopasowanej do tych otworów (z zachowaniem wymiarów i podziałów stolarki historycznej).

(dowód: akta kontroli str. 816-844)

Miejski Konserwator Zabytków wyjaśnił, że w przypadku nieprawidłowości stwierdzonych w wyniku przeprowadzonych kontroli nie skierował zawiadomień, o których mowa w art. 41 ustawy o ochronie zabytków, ponieważ dotyczyły one budynków znajdujących się w układzie urbanistycznym wpisanym do rejestru zabytków, a nie wpisanych do rejestru zabytków odrębnymi decyzjami. Nie spowodowały one naruszenia zakresu ochrony konserwatorskiej wynikającej z decyzji o wpisie do rejestru zabytków układu urbanistycznego.

O ustaleniach kontroli przeprowadzonej w 2014 r. Miejski Konserwator Zabytków zawiadomił PINB.

(dowód: akta kontroli str. 691-694, 788-791 i 841)

Miejski Konserwator Zabytków nie sprawdził realizacji zaleceń dotyczących wykonania robót budowlanych, sformułowanych po kontroli przeprowadzonej w 2013 r., dla których wyznaczono termin realizacji na 30 września 2014 r., a termin realizacji zaleceń sformułowanych po kontroli przeprowadzonej w 2014 r. nie upłynął.

(dowód: akta kontroli str. 816--844)

Wyjaśniając przyczyny przeprowadzenia jedynie dwóch kontroli obiektów zabytkowych Miejski Konserwator Zabytków stwierdził, m.in., że uwarunkowania prawne odnoszące się do kontroli, o których mowa w art. 38-49 ustawy o ochronie zabytków, są niejednoznaczne i w jego ocenie odnoszą się do zabytku wpisanego do rejestru zabytków odrębną decyzją, a nie do układów urbanistycznych. Orzecznictwo sądów administracyjnych²⁸ wskazuje, że nie można stosować tych samych przepisów oraz wymagać takiego samego zakresu ochrony dla budynków wpisanych do rejestru zabytków odrębną decyzją jak i tych, które wpisane nie są, przy założeniu, że oba zlokalizowane są w obrębie układu urbanistycznego wpisanego do rejestru zabytków. Skoro nie można jednakowo traktować takich budynków, to oznacza, że stosowanie określonych przepisów powinno być adekwatne do zakresu ich ochrony, w tym przepisów dotyczących kontroli. Niejasności te spowodowały, że praktycznie nie prowadzi takich kontroli. Kontrole, które przeprowadził wynikały z potrzeby weryfikacji informacji uzyskanych w trakcie prowadzonych postępowań związanych z uzgodnieniem zamienną dokumentacji do wydanego wcześniej pozwolenia oraz z wydaniem pozwolenia na prace.

(dowód: akta kontroli str. 279, 283, 691-695 i 788-791)

4.6. W latach 2013-2015 (do 28 lutego) Miejski Konserwator Zabytków nie zwracał się do Wojewódzkiego Konserwatora z zapytaniem o sposób postępowania w przypadku stwierdzenia na terenie Miasta działań i zaniechań określonych w art. 108, 110, 113-114, 117-119 ustawy o ochronie zabytków oraz nie kierował zawiadomień o takich działaniach lub zaniechaniach, ponieważ nie stwierdzono naruszenia tych przepisów.

(dowód: akta kontroli str. 788-791 i 845)

4.7. Do Urzędu nie wpłynęły w badanym okresie skargi, wnioski, zawiadomienia i informacje dotyczące działań i zaniechań określonych w art. 108, 110, 113-114, 117-119 ustawy o ochronie zabytków.

(dowód: akta kontroli str. 843-844)

4.8. Miejski Konserwator Zabytków, w okresie objętym kontrolą, uczestniczył w dwóch szkoleniach z zakresu nadzoru konserwatorskiego (w 2013 i 2015 r.). Inni pracownicy Urzędu w szkoleniach z tego zakresu nie uczestniczyli.

(dowód: akta kontroli str. 846)

4.9. Informując o wpływie Porozumienia na poziom ochrony i opieki nad zabytkami oraz korzyściach osiągniętych przez Miasto Gdańsk wynikających z realizacji przyjętych zadań:

- Zastępca Prezydenta wyjaśnił, że Porozumienie miało na celu ułatwienie klientom dostępu do administracji związanej z ochroną zabytków oraz poprawienie sprawności ich obsługi. Dowodem na to, że spełnia ono oczekiwania było prowadzenie zaawansowanych rozmów w sprawie przekazania dalszych kompetencji. Przekazanie kompetencji wpisuje się w prowadzone od wielu lat

²⁸ Przykładowo wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 17 kwietnia 2009 r. sygn. akt I SA/Wa 27/09 oraz wyrok Naczelnego Sadu Administracyjnego z dnia 27 lipca 2011 r. sygn. akt II OSK 216/11.

ogólnopolskie działania administracji rządowej zmierzające do decentralizacji zadań związanych z ochroną zabytków,

- Miejski Konserwator Zabytków wyjaśnił, że zarówno on jak i Wojewódzki Konserwator działają na podstawie tych samych przepisów, dlatego trudno jest mówić o poprawieniu, czy braku poprawy w tym zakresie. Korzyścią w jego ocenie było usprawnienie obsługi inwestorów.

(dowód: akta kontroli str. 784-791)

4.10. Miasto Gdańsk nie otrzymało od Wojewody Pomorskiego środków finansowych na realizację zadań powierzonych Porozumieniem. Powierzone zadania Miasto Gdańsk realizowało w ramach środków własnych.

(dowód: akta kontroli str. 804 i 923-926)

4.11. W okresie objętym kontrolą realizacja ww. Porozumienia nie była przedmiotem kontroli Wojewódzkiego Konserwatora.

(dowód: akta kontroli str. 788-791 i 803)

Ustalone
nieprawidłowości

Spośród 10 badanych decyzji wydanych w 2013 i 2014 r. na podstawie art. 36 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków:

- pięć²⁹ nie zawierało informacji, że postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione, a następnie pozwolenie może zostać cofnięte (§ 15 ust. 1 pkt 6 lub § 17 pkt 3 albo § 19 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Kultury z 27 lipca 2011),
- pięć³⁰ nie zawierało wskazania terminu ważności pozwolenia (§ 15 ust. 1 pkt 7 lub § 17 pkt 4 albo § 19 ust. 1 pkt 4 ww. rozporządzenia).

Ponadto w jednym z trzech wymaganych przypadków³¹ wniosek w sprawie wydania pozwolenia na podział nieruchomości nie zawierał uzasadnienia wymaganego § 6 ust. 1 pkt 3 ww. rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 806 i 847)

Z wyjaśnień Miejskiego Konserwatora Zabytków wynika, że ww. braki w decyzjach wynikały z przeoczenia. Nie wezwano do uzupełnienia wniosku o uzasadnienie ponieważ żądanie strony w pełni odpowiadało warunkom dotyczącym podziału nieruchomości określonym w mpzp.

(dowód: akta kontroli str. 788-789 i 791-792)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³², wnosi o :

- 1) doprowadzenie do zgodności gminnej ewidencji zabytków z wojewódzką ewidencją zabytków,

²⁹ Decyzje nr: 7/2013, 1/2014, 13/2014, 25/2014 i 116/2014.

³⁰ Decyzje nr: 1/2013, 7/2013, 63/2013, 111/2013 i 1/2014.

³¹ Dot. decyzji nr 13/2014.

³² Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

- 2) utworzenie brakujących kart adresowych zabytków oraz skorygowanie stwierdzonych rozbieżności pomiędzy danymi zawartymi w kartach adresowych, wykazie zabytków objętych GEZ a stanem faktycznym,
- 3) opracowanie gminnego programu opieki nad zabytkami oraz podjęcie działań celem jego przyjęcia przez Radę Miasta Gdańska.

V. Pozostałe informacje i pouczenia.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 8 maja 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Dyrektor
Włodzimierz Zegadło

.....
podpis